

se stroj dal v každém okamžiku bezpečně a spolehlivě ovládati, po případě včas zastavit, přes to, že místní situace vyžadovala takovou opatrnost z několikerého důvodu, nejen, že obžalovaný jel uzavřenou osadou, nýbrž i proto, že měl, ocitnuv se ve stanici za stojícím motorovým vozem, stížený rozhled a i se zřetelem na výstup a nástup obecnstva na stanici.

K 2. Touto námitkou netřeba se obírat proto, že rozsudek výslovně praví, že neshledává zavinění obžalovaného v tom, že jel po nesprávné straně silnice, poněvadž položením kolejí k samotnému chodníku bylo přejetí po levé straně vyloučeno. Správně ovšem dodává rozsudek, že obžalovaný měl vzhledem k místní situaci ve stanici jeti se zvýšenou pozorností, předjížděje motorový vůz, a že pro všechny případy měl být připraven a počítati i s tím, že se snad náhle vyskytne někdo z vystupujících, kdo bude přecházeti ulici. K 3. Zastavení vozidla před stanicí elektrické dráhy jest předepsáno policejním dopravním řádem pražským proto, by se zabránilo úrazu obecnstva nastupujícího a zejména vystupujícího z tramvaje, o němž je známo, že se rozchází zpravidla všemi směry, a že je řidič auta, přijíždějícího za elektrickým vozem a projíždějícího dále těsně vedle vozu, nemůže viděti. Že těchto ohledů a předpokladů pro zastavení vozidla obžalovaného v souzeném případě nebylo, rozsudek nezjistil. Nezáleží na tom, což zdůrazňuje zmateční stížnost, že obžalovaný nemohl svou jízdou rušiti nástupní manipulaci tramvaje proto, že stála u levého chodníku, nýbrž rozhoduje, že, ocitnuv se ve stanici za motorovým vozem, neměl volný rozhled a nemohl dobře viděti, zda někdo z vystupujících nepřechází na druhou stranu ulice, ač musel s možností toho počítati. Okolnost, že místo činu je posledním úsekem trati, kde bylo lze předjetí elektrický vůz, aniž by vozidlo překročilo střed silnice, poněvadž se dále směrem k Hradčanům ulice zúžuje na 7 metrů, nemůže omluviti neopatrné jednání obžalovaného, ano se ani v tomto místě nesmí předjížděti způsobem ohrožujícím život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí, jak učinil obžalovaný. Tvrzení, že P. běžel tryskem, ztratil vládu a setrvačností byl hnán do auta, je libovolné, není vzato z obsahu rozsudku. Případné spoluzavinění P-ovo nevyklučuje trestní zodpovědnost obžalovaného; stačíť, že obžalovaný svou rychlou a neopatrnou jízdou vyvolal jednu z příčin smrtelného úrazu P-ova, což rozsudek zjišťuje formálně bezvadně. S naznačených hledisek netřeba se zabývatí otázkou nadhozenou obhájcem obžalovaného při zrušovacím líčení, zda lze policejní předpisy pro jízdu automobily ve Velké Praze uvéstí v soulad s platnými předpisy trestními.

Čís. 4080.

Zákon nečiní rozdíl mezi zodpovědností přímého pachatele a zodpovědností návodce za protiprávní výsledek z návodu tohoto činností onoho způsobený.

Spoluvina (návod a trestná pomoc) sice předpokládá, že tu byl hlavní (přímý) pachatel, avšak zodpovědnost spoluvinníka (návodce) nezávisí na tom, zda byl pachatel vypátrán.

Pojem »rozpor ve výroku porotců« ve smyslu § 344 čís. 9 tr. ř.

Záporná odpověď k otázce se zpravidla nehodí k tomu, by byla srovnávána s jinou částí výroku porotců s hlediska vady nejasnosti nebo vnitřního rozporu podle § 344 čís. 9 tr. ř.; není jí vysloveno, že a pokud se nestal skutek, k němuž se otázka vztahuje.

(Rozh. ze dne 21. února 1931, Zm I 859/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Anežky B-ové a Bohumila L-ého do rozsudku krajského jako porotního soudu v Hradci Králové ze dne 1. října 1930, pokud jimi byli uznáni vinnými Anežka B-ová zločinem dvojnásobné vraždy úkladné podle §§ 134, 135 čís. 1 tr. zák., zločinem účastenství na žhářství podle §§ 5, 166, 167 c) tr. zák. a přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 487 tr. zák., Bohumil L. zločinem vzdáleného účastenství na úkladné vraždě podle §§ 5, 134, 135 čís. 1 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Obě stížnosti vycházejí z mylného předpokladu, že zápornou odpovědí porotců k té které hlavní otázce jsou popřeny skutkové okolnosti v otázce uvedené, že je tím vysloveno a zjištěno, že se tyto skutkové okolnosti nestaly. Podle zákonné úpravy hlavní otázky jest se porotcům v odpovědi na ni vysloviti nejen o tom, zda se staly skutečnosti v otázce uvedené, nýbrž i o tom, zda jsou těmito skutečnostmi naplněny veškeré zákonné znaky v otázce zmíněné, po případě i o tom, zda není tu důvod vylučující vinu nebo trestnost (neboť kladná odpověď k otázce o vině předpokládá, že takového důvodu tu není). Porotci nejsou povinni, ba nejsou podle zákona ani oprávněni, by v otázce vyznačili, s kterého z těchto hledisek dospěli k záporné odpovědi. Z toho plyne, že skutečnosti, pojaté do otázek, jsou výrokem porotců zjištěny jen, byla-li jejich odpověď k otázce kladná. Kladnou odpovědí porotců na otázku je vysloveno nejen, že porotci pokládali za prokázané veškeré skutečnosti v otázce hromadně uvedené, nýbrž i, že podle přesvědčení porotců jsou tu všechny skutkové okolnosti, jichž je třeba k opodstatnění všech zákonných znaků v otázce hromadně uvedených. Popřena je však určitá skutečnost porotci jen, je-li skutečnost nebo je-li několik skutečností střídavě uvedených výlučně předmětem otázky, ke které porotci odpověděli záporně. Jinak nelze zápornou odpověď porotců na otázku vykládati v ten smysl, že jest jí popřena skutková okolnost v otázce uvedená, že je tím vysloveno a zjištěno, že se tato skutečnost nestala; musí porotci odpověděti záporně na otázku, mají-li za to, že není výsledky porotního přelíčení prokázána i jen jedna z několika skutečností hromadně v otázce uvedených neb i jen některá ze skutečností nutných ke

splnění jednoho ze zákonných znaků hromadně v otázce uvedených. Proto, odpověděli-li porotci záporně k otázce, nelze z toho zpravidla vůbec poznati, které části otázky se týká nesoulad mezi směrem otázky a přesvědčením porotců, jenž je přiměl k záporné odpovědi, a není tedy zápornou odpovědí porotců k otázce zejména vysloveno, že a pokud se nestal skutek, k němuž se otázka vztahuje. Z téhož důvodu nehodí se ovšem zpravidla záporná odpověď k otázce vůbec k tomu, by byla srovnávána s jinou částí výroku porotců s hlediska vady nejasnosti nebo vnitřního rozporu podle čís. 9 § 344 tr. ř. V souzené trestní věci odpověděli porotci: 1. záporně na VI. hlavní otázku, zda Anežka B-ová, zapálivši v kolně Josefa K-y seno, předsevzala čin, z něhož podle jejího úkladu na cizí majetnosti požár vzejíti měl, 2. kladně na II. otázku eventuální, zda Anežka B-ová . . . zapálení sena v kolně Josefa K-y . . . , při čemž oheň vzešel a K-ovi značná škoda povstala, nastrojila, pomáhala a k bezpečnému vykonání přispěla, 3. kladně na VII. hlavní otázku, zda Anežka B-ová . . . vlákavši Antonína M-a do kolny Josefa K-y a zapálivši potom v ní seno v úmyslu, by M-a usmrtila, jednala proti němu takovým potměšilým způsobem, že z toho povstala jeho smrt, 4. a 5. záporně na VIII. a X. hlavní otázku, zda Bohumil L., pokud se týče Antonín Č. . . . zapálení sena v kolně K-ově nastrojil, k němu pomáhal a k bezpečnému vykonání jeho přispěl, 6. a 7. kladně na IX. a XI. hlavní otázku, zda Bohumil L., pokud se týče Antonín Č. . . . nevztáhnuv ruku při samém vykonání úkladné vraždy spáchané na Antonínu M-ovi, jenž . . . v kolně K-ově byl spálen, a nepůsobiv spolu způsobem činným, přece ke skutku jiným, v § 5 tr. zák. obsaženým vzdálenějším způsobem přispěl.

Stížnost B-ové dovozuje, že podle výroků č. 1 a 2 vzala porota za prokázáno, že B-ová seno sama nezapálila, nýbrž že byla při založení požáru jen spolučinná, kdežto výrokem č. 3 rozhodla, že to byla B-ová sama, která, zapálivši seno, sprovedila M-a se světa; v tom prý jest rozpor; byla-li stěžovatelka zproštěna ze zločinu žhářství a přiznáno jí jen účastenství na tomto zločinu, tedy jen vzdálenější spolučinnost, nelze prý bráti zároveň za prokázáno, že sama seno v kolně K-ově zapálila a tím se dopustila vraždy na M-ovi; tu prý jde o přímé pachatelství, tam o pouhé napomáhání. Výtka neobstojí. Vzhledem k tomu, co bylo právě řečeno o významu záporných odpovědí porotců, neprávem tvrdí zmateční stížnost, že zápornou odpovědí porotců k VI. hlavní otázce týkající se zločinu žhářství (čís. 1) bylo zjištěno, že obžalovaná B-ová seno v kolně Josefa K-y sama nezapálila. Pravda jest, že z této záporné odpovědi ve spojení s kladnou odpovědí porotců k II. otázce eventuální (č. 2) lze a jest souditi, že porotci nenabyli úplného přesvědčení o tom, že B-ová zapálila seno vlastní rukou, nýbrž jen, že zapálení sena v kolně Josefa K-y nastrojila, k němu napomáhala a k jeho bezpečnému vykonání přispěla. Srovná-li se s tím kladná odpověď porotců k VII. hlavní otázce (čís. 3: » . . . vlákavši Antonína M-a do kolny Josefa K-y a zapálivši potom v ní seno v úmyslu . . . «) jest dále přípustiti, že je tu jistá nesrovnalost, o níž vzhledem k výtce zmateční stíž-

nosti s hlediska čís. 9 § 344 tr. ř. jest uvažovati, zda výrok porotců není v dotčených směrech nejasný tak, že nelze z něho bezpečně seznati, zda porotci správně porozuměli smyslu otázek a jaké bylo jejich pravé mínění, pokud se týče, zda dotčené součásti výroku porotců nejsou mezi sebou v takovém poměru, že by nemohly logicky vedle sebe obstáti. Tomu tak není. Jest si uvědomiti, že kladnou odpovědí porotců k II. otázce eventuální bylo přisvědčeno nejen k tomu, že stěžovatelka k zapálení sena v kolně Josefa K-y napomáhala a k jeho bezpečnému vykonání přispěla, nýbrž v první řadě i k tomu, že zapálení sena nastrojila, tedy nejen, jak mylně za to má zmatečnou stížnost, ke vzdálenější spolupůvodcovství (k trestné pomoci), nýbrž i k návodu, k intelektuelnímu původcovství stěžovatelky na zapálení sena a na založení požáru. Dále jest přihlížeti i k tomu, že porotci jsou co do způsobu, jímž mohou dáti výraz svému přesvědčení, do jisté míry vázání obsahem otázek. V souzeném případě bylo se porotcům o vině stěžovatelky na smrti Antonína M-a vysloviti především v rámci VII., hlavní otázky, zda Anežka B-ová, vlákavši Antonína M-a do kolny Josefa K-y a zapálivši potom v ní seno v úmyslu, by M-a usmrtila, jednala proti němu takovým potměšilým způsobem, že z toho povstala jeho smrt. Nabyli-li porotci úplného přesvědčení jen o tom, že seno v kolně Josefa K-y bylo zapáleno z návodu stěžovatelčina, a že stěžovatelka k zapálení pomáhala a k bezpečnému vykonání přispěla, třebaže nepokládali za dostatečně prokázáno i, že bylo zapáleno její vlastní rukou, mohli tomuto přesvědčení zjednati průchod v otázce viny stěžovatelky na smrti Antonína M-a buď tím, že by byli přisvědčili k VII. hlavní otázce s dodatkem přípustným podle § 328 odst. 1 tr. ř. (na př. »ano, ale nikoliv přímým zapálením sena, nýbrž tím, že zapálení sena nastrojila« nebo pod.), ale mohli, předpokládajíc, že jejich přesvědčení vyhovoval i ostatní obsah VII. hlavní otázky, tak učiniti i kladnou odpovědí na tuto otázku, aniž tím zavínili skutečný věcný rozpor této části svého výroku s tím, jak odpověděli na otázky ohledně požáru. Mohli tak učiniti tím spíše, ano se i podle obecné mluvy rozumí zapálením nejen přímé přiložení ohně, nýbrž všeliká činnost, kterou se způsobí požár, tedy i nepřímé úmyslné způsobení požáru. I s hlediska právního bylo pro kladnou odpověď na VII. hlavní otázku, kde způsobení požáru přicházelo v úvahu již jen jako prostředek k usmrcení Antonína M-a, v podstatě lhostejno, zda stěžovatelka způsobila požár sena a kolny (zapálila seno v kolně uložené) vlastní rukou, či zda zapálení to se stalo rukou (nezjištěné) jiné osoby z jejího návodu. Neboť návod, intelektuelní původcovství, je způsobem páčání trestného činu (zlomyslné činnosti) jinou osobou návodcem svedenou; zákon nečiní rozdíl mezi zodpovědností přímého pachatele a zodpovědností návodce za protiprávní výsledek z návodu tohoto činností onoho způsobený, nanejmé pro obor zločinu vraždy jest činnost návodce ustanovením § 136 tr. zák. postavena na roveň činnosti (přímého, bezprostředního) pachatele. Z toho plyne, že ve vytýkaném směru jde jen o nesrovnalost slovní, zdánlivou, způsobenou doslovně otázkou, nikoli však o skutečný rozpor

ve výroku porotců, jaký předpokládá zákon v čís. 9 § 344 tr. ř. Není proto rozsudek spočívající na tomto výroku zmatečný.

Stížnost Bohumila L-ého vytýká, že výrokem č. 4 (odpovědi k VIII. hlavní otázce) uznali porotci, že se L. na zapálení sena a stodoly trestným způsobem nesúčastnil, a že proto jest logicky nemožný předpoklad, ke kterému porotci přisvědčili kladnou odpovědí na IX. hlavní otázku, t. j. předpoklad (vzdálenější) spoluviny L-ého na zavraždění Antonína M-a, který byl zavražděn tím způsobem, že byl v kolně při požáru upálen; z toho prý zřejmo, že výrok porotců jest v odpovědích na VIII. a IX. hlavní otázku v rozporu neb alespoň tak nejasný, že vůbec nelze poznati, jak vlastně porotci pohlíželi na účast L-ého na vraždě M-ově. Výtka není oprávněna. Zmateční stížnost především přehlíží, že se IX. hlavní otázka (právě tak jako XI. hlavní otázka týkající se spoluobžalovaného Antonína Č-a) jen zcela objektivně zmiňuje o tom, že Antonín M. byl v kolně K-ově spálen, neuvádějíc však tuto okolnost nijak v souvislost s činností stěžovatele, takže kladná odpověď k této otázce neodporuje záporné odpovědi k VIII. hlavní otázce, zda stěžovatel zapálení sena v kolně K-ově nastrojil, k němu pomáhal a k jeho bezpečnému vykonání přispěl. S druhé strany stížnost prezírá, že podle výroku porotců č. 3 byla smrt Antonína M-a výslednicí dvou složek, jednak toho, že byl vlákán do kůlny Josefa K-y, jednak toho, že pak bylo zapáleno seno v této kolně uložené, takže předpoklad, že obžalovaný L. neměl, přesněji, že výsledky hlavního přelíčení neprokázaly účast obžalovaného L-ého na druhé složce, nevylučuje předpoklad, že se tento obžalovaný jiným způsobem, spadajícím rovněž pod §§ 5, 134 (135 čís. 1, 137) tr. zák.,účastnil oné širší činnosti, kterou byla, jak porotci nepochybně vyjádřili svým výrokem, podle společného zlého úmyslu obžalovaných B-ové, L-ého a Č-a způsobena smrt Antonína M-a, tedy na př. tím, že pomáhal při vlákání M-a do kolny neb alespoň na místo kolny, kde byl pak bez další prokázatelné účasti L-ého založením požáru usmrcen. Pro úspěšné uplatnění nejasnosti nebo vnitřního rozporu výroku porotců není tu podklad již proto, že tu plnou měrou platí to, co bylo nahoře vyloženo o významu záporných odpovědí porotců. Jelikož tu nejsou jako u obžalované B-ové, podporující, a to i kladné odpovědi k jiným otázkám, z nichž by bylo lze vzájemným srovnáním usuzovati na mínění porotců, nelze vůbec říci, proč porotci odpověděli záporně k VIII. a X. hlavní otázce týkající se spoluviny na zločinu žhářství ohledně obžalovaných Bohumila L-ého a Antonína Č-a. Ale se vši určitostí lze říci, že není rozporu v tom, že porotci uznali u obžalované B-ové jen na spoluvinu na zločinu žhářství a u obžalovaných L-ého a Č-a i tuto spoluvinu vyloučiti, správněji řečeno k ní nepřisvědčili, ačkoliv podle výsledků trestního řízení jen tyto tři obžalovaní přicházeli v onom směru v úvahu jako pachatelé. Neboť, nebylo-li podle názoru porotců zjištěno, kdo, přesněji kdo z řečených tří obžalovaných zapálil seno, čímž vznikl požár, jímž byl M. usmrcen, pak jim ovšem nezbylo, než by tuto otázku nechali otevřenu a by odpověděli záporně i k otázkám týkajícím se spoluviny obžalovaných L-ého a Č-a na zločinu žhářství, ano podle jejich přesvěd-

čení nebylo bezpečně prokázáno, kdo z nich a jakým způsobem se účastnil založení požáru. Spoluvina (návod a trestná pomoc), jíž byla ohledně zločinu žhářství uznána vinnou stěžovatelka Anežka B-ová, arci předpokládá, že tu byl hlavní (přímý) pachatel, avšak zodpovědnost spoluvinníka (návodce) nezávisí na tom, zda byl pachatel i vypátrán.

Čís. 4081.

Povšechná způsobilost ohroziti na živé silnici zdraví nebo život chodců jest při rychlé jízdě automobilem dána vždy již samou povahou stroje, s níž musí řidič počítati a své jednání zařiditi tak, by bylo vyloučeno ohrožení chodců k používání silnice stejně oprávněných.

Přispěla-li k výsledku činnost jiné osoby (poškozeného), vylučovala by příčinnou spojitost, kdyby s ní řidič auta při pravidelném běhu věci a při obyčejné míře pozornosti počítati nemohl a nemusil; to nelze říci o přecházení silnice chodci před automobily, s kterýmžto obecně známým běžným zjevem automobilista počítati má a musí.

(Rozh. ze dne 25. února 1931, Zm I 176/30).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 16. ledna 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů :

Po zákonu provádí stěžovatel důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9a) tr.ř. v námitkách, jimiž napadá výrok nalézacího soudu o příčinné spojitosti mezi jednáním obžalovaného a usmrcením Josefa Ch-a; má za to, že příčinná spojitost byla přerušena zaviněním poškozeného tím, že přecházel živě frekventovanou silnici před jiným silostrojem, což stěžovatel označuje za hrubou nepřistojnost, s níž prý mu nebylo lze rozumně počítati, poněvadž tu nejde o pravidelný typický zjev, který stěžovatel dovolává se správně celé řady spisovatelů, nevhodně však i některých, na okolnosti souzeného případu se nehodících rozhodnutí nejvyššího soudu, označuje za příčinu ve smyslu právním. Dovojuje dále, že ani předjíždění jiného silostroje není povšechně způsobilé přivoditi nebezpečný výsledek, že automobilista povšechně nemůže a nemusí s takovou nepravidelností, ba abnormálností počítati, ana se s hlediska § 335 tr. zák. předpokládá jen obyčejná míra pozornosti průměrného člověka a možnost postřici, že jednání neb opomenutí je způsobilé in concreto přivoditi ohrožení právních statků v § 335 tr. zák. uvedených, a pachatel nemusí bráti do nekonečna v úvahu všechny následky svého jednání neb opomenutí. Přes to, že tyto vývody ve svém theoretickém základu jsou správné, nelze přisvědčiti jejich použití na souzený případ; stěžo-